

Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity Brno
bakalářské studium
akademický rok 2009/2010 – podzimní semestr

Mgr. Viktor Piorecký

SOC 127: SOCIÁLNÍ HNUTÍ

Sylabus kurzu:

Volitelný kurz (kredity B) „Sociální hnutí“ je určen pro pokročilejší bakalářské studentky a studenty oboru sociologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Rozsah kurzu je dvě vyučovací hodiny týdně. Absolvování kurzu je ohodnoceno získáním **6** kreditů.

Anotace:

Sociální hnutí jsou nedílnou součástí současných společností. Jako aktivní aktér vstupují do konstrukce každodenní reality a ovlivňují dynamiku společenského vývoje na lokální i globální úrovni. Zejména v posledních přibližně patnácti letech pak probíhá velmi komplexní proces stále silnější aktivizace sociálních hnutí s cílem alternativně definovat proces globalizace a podobu pozdně kapitalistické společnosti obecně. Jako významný fenomén jsou sociální hnutí důležitým předmětem sociálně vědního bádání.

Předmět „Sociální hnutí“ seznámí studenty a studentky se základními teoriemi sociálních hnutí a podstatnými debatami o podobě, smyslu a budoucnosti sociálních hnutí. V první části kurzu bude probrán současný stav teorií sociálních hnutí. S kritickým zhodnocením budou představeny teoretické koncepty klasické sociologie (cca do šedesátých let 20.století), stejně jako hlavní současné přístupy. Následující lekce budou věnovány některým podstatným tématům, kterými se teorie sociálních hnutí zabývají – otázce identity, problematice ideologie a vědění, globalizaci a vlivu informačních technologií. Dvě lekce budou věnovány podrobnějšímu rozboru současného fenoménu nazývaného alter-globalizační hnutí. Poslední hodina pak přinese diskusi nad možným budoucím vývojem sociálních hnutí. Kurz je zásadně postaven na četbě příslušné literatury. Číst se budou jednak texty akademického charakteru popisující hnutí víceméně z odstupů, a jednak texty aktérů hnutí, které poskytují autentický vhled do vnitřních reflexí a strategických úvah.

Podmínky zápisu:

Kapacita kurzu je omezena na 25 studentů(studentek) s cílem zachovat možnost aktivní diskuse nad tématy. K přihlášení do kurzu je nutné znát základní sociologické koncepty, terminologii a mít minimálně obecné povědomí o aktuálních teoretických diskusích. Je také nutné ovládat poměrně odbornou angličtinu. Naprostá většina povinných textů v kurzu je totiž v angličtině.

Podmínky pro absolvování kurzu:

- odevzdání osmi písemných příprav z předepsaných textů
- aktivní participace na diskusích v hodinách
- závěrečná esej v rozsahu 1800 slov

OBSAH KURSU

1. lekce 21.9.09

ÚVODNÍ HODINA

Seznámení s organizací a obsahem kurzu. Návod k četbě. Očekávání studentů.

28.9.09 - STÁTNÍ SVÁTEK - HODINA ODPADÁ!!!

2. lekce 5.10.09

PROČ SOCIÁLNÍ HNUTÍ? – ZÁKLADNÍ KONCEPTUALIZACE

Povinná četba:

Della Porta, D., M. Diani. 1999. *Social Movements: An Introduction*. Blackwell Publishers: Oxford and Malden, pp. 1-20 [19 str.]

Doplňující četba:

Melucci, A. 1996. *Challenging codes: Collective action in the information age*. Cambridge: Cambridge University press, pp.1-10

Buechler, S. M. 2000. *Social Movements in Advanced Capitalism*. New York and Oxford: Oxford University Press, pp 3-18

Tilly Charles 2004. *Social Movements, 1768-2004*. Boulder: Paradigm Publishers; Chapter 1: Social Movements as Politics; pp. 1-15

3. lekce 12.10.09

„KLASICKÉ“ POHLEDY NA SOCIÁLNÍ HNUTÍ (teorie přibližně do 60.let 20. století)

Povinná četba:

Znebežánek František. 1997. *Sociální hnutí*. Praha: SLON; pp. 12-24. [13 str.]

Doplňující četba:

Buechler, S. M. 2000. *Social Movements in Advanced Capitalism*. New York and Oxford: Oxford University Press, pp. 19-32

Crossley, N. 2002. *Making Sense of Social Movements*. Buckingham: Open University Press. Pp. 23-55

4. lekce 19.10.09

SOUČASNÉ TEORIE SOCIÁLNÍCH HNUTÍ (MOBILIZACE ZDROJŮ A POLITICKÉ PŘÍLEŽITOSTI, SOCIÁLNÍ KONSTRUKTIVISMUS A TEORIE NOVÝCH SOCIÁLNÍCH HNUTÍ)

Povinná četba:

Znebežánek František. 1997. *Sociální hnutí*. Praha: SLON; pp. 33-41, 93-140 [64 str.]

Doplňující četba:

Buechler, S. M. 2000. *Social Movements in Advanced Capitalism*. New York and Oxford: Oxford University Press, pp. 32-57

Tarrow, S. 1998. *Power in Movement*. Cambridge: Cambridge University Press, 1. Contentious Politics and Social Movements, pp 10-25

McAdam, D., S. Tarrow, Ch. Tilly, eds. 2001. *Dynamics of Contention*. Cambridge: Cambridge university press. Chapter 1: What Are They Shouting About? Pp. 3-37

5. lekce 26.10.09

SOCIÁLNÍ HNUTÍ – OTÁZKA IDENTITY

Povinná četba:

Melucci, A. 1996. *Challenging codes: Collective action in the information age*. Cambridge: Cambridge University press, pp. 68-86 [18 str.]

Doplňující četba:

Touraine, A. 2000. *Can We Live Together? Equality and Difference*. Cambridge: Polity Press. Pp 101-124, 157-196

Chesters, Greame., Ian Welsh. 2006. *Complexity and Social Movements. Multitudes at the edge of chaos*. London and New York: Routledge. Pp 128 - 147

6. lekce 2.11.09

„ČTECÍ TÝDEN“ ??? (možná bude čtecí t. později - sylabus přizpůsobíme)

7. lekce 9.11.09

SOCIÁLNÍ HNUTÍ - VĚDĚNÍ, DISKURS, IDEOLOGIE

Povinná četba:

Melucci, A. 1996. *Challenging codes: Collective action in the information age*. Cambridge: Cambridge University press, pp. 348-360 [13 str.]

Doplňující četba:

Zald Mayer N. 1996 „Culture, Ideology, and strategic framing“ pp. 261-274 in *Comparative Perspectives on Social Movements* ed by Dough McAdam, McCarthy, J., D., Zald, M.N. Cambridge: Cambridge University Press

Graeber David. 2004. “The New Anarchists” pp. 202-215 in *Movement of the Movements* ed. by Tom Mertes. London, New York: Verso

Buechler, S. M. 2000. *Social Movements in Advanced Capitalism*. New York and Oxford: Oxford University Press, pp. 185-188 + 195-211

8. lekce 16.11.09

SOCIÁLNÍ HNUTÍ VE VĚKU GLOBALIZACE A INFORMAČNÍ REVOLUCE

Povinná četba:

Hardt Michael and Antonio Negri. 2004. *Multitude: War and Democracy in the Age of Empire*. London: Hamish Hamilton; “Inventing Network Struggles”. Pp. 79-93 [15 str.]

Doplňující četba:

Jordan Tim and Paul A. Taylor. 2004. *Hactivism and Cyberwars: Rebels with a Cause?* London and New York: Routledge. Pp. 164-172

Castells, M. 1997. *The Power of Identity*. Oxford and Massachusetts: Blackwell; Chapter 2.: The Other Face of the Earth: Social Movements against the New Global Order; pp. 68-109

Melucci, A. 1996. *Challenging codes: Collective action in the information age*. Cambridge: Cambridge University press, pp. 176-186

9. lekce 23.11.09

ALTER-GLOBALIZAČNÍ HNUTÍ I. jako „parallelogram of forces“, „movement of the movements“, nebo „multitude“

Povinná četba:

Evans, Peter. 2005. „Counter-Hegemonic Globalization: Transnational Social Movements in the Contemporary Global Political Economy“

10. lekce 30.11.09

ALTER-GLOBALIZAČNÍ HNUTÍ II. jako „parallelogram of forces“, „movement of the movements“, nebo „multitude“

Povinná četba:

Chesters, Greame., Ian Welsh. 2006. *Complexity and Social Movements. Multitudes at the edge of chaos*. London and New York: Routledge. Pp 1-21 [20 str.]

Doplňující četba:

Albert Michael. 2005 “Class or Multitude?”, available on www.zmag.org.

“Alternatives to Corporate Globalization”. By Independent Media Center of Philadelphia, available on www.phillyimc.org [cca 20 str.]

Hardt Michael and Antonio Negri. 2004. *Multitude: War and Democracy in the Age of Empire*. London: Hamish Hamilton; Chapter 2.3: Traces of Multitude. Pp. 99-102 [4 str.]

Wallerstein Immanuel. 2004. „New Revolts against the System“ pp 262-273 in *Movement of the Movements* ed. by Tom Mertes. London, New York: Verso

11. lekce 7.12.09

BUDOUCNOST SOCIÁLNÍCH HNUTÍ + závěrečné shrnutí předmětu

Povinná četba:

Tilly Charles 2004. *Social Movements, 1768-2004*. Boulder: Paradigm Publishers. Pp. 144-158 [15 str.]

str.]

Doplňující četba:

Melucci Alberto and Leonardo Avritzer. 2000. „Complexity, Cultural Pluralism and Democracy: Collective Action in the Public Space“ *Social Science Information*, 39(4): 507-527

12. lekce 14.12.09

ZÁVĚREČNÁ HODINA - SHRUTÍ

Témata, ke kterým se studenti/studentky chtějí vrátit.

Zpětná vazba od studentů – hodnocení kurzu. Návrhy na zlepšení.

Diskuse nad tématy závěrečných esejů.

Stanovení termínu odevzdání eseje.